

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 16. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: fredag den 26. januar 2018
Tidspunkt: kl. 10.00
Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Karina Due (DF), Erling Bonnesen (V), Claus Larsen-Jensen (S), Søren Søndergaard (EL), Zenia Stampe (RV) og Holger K. Nielsen (SF).

Desuden deltog: miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen og udenrigsminister Anders Samuelsen.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3593 (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018

EUU alm. del (17) – bilag 316 (kommenteret dagsorden)

Miljø- og fødevareministeren fremlagde alle punkter til orientering. Punkt 5 var til tidlig forelæggelse.

1. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår 2018

– *Præsentation*

Rådsmøde 3593 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Miljø- og fødevareministeren henviste her til samlenotatet.

2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Fremtiden for fødevarer og landbrug

– *Præsentation og udveksling af synspunkter*

KOM (2017) 0713

Rådsmøde 3593 – bilag 1 (samlenotat side 4)

EUU alm. del (17) – bilag 287 (udvalgsmødereferat side 454, senest behandlet i EUU 8/12-17)

Miljø- og fødevareministeren: Formandskabet ønsker at afholde en række drøftelser i Rådet i løbet af foråret med fokus på forskellige elementer af landbrugspolitikken. Drøftelserne skal give Kommissionen input til de konkrete forslag, som forventes præsenteret til sommer.

Fokus på det møde vil bl.a. være subsidiaritet og landbrugspolitikens europæiske merværdi. Det kan give landbrugspolitikken en større grad af europæisk merværdi, hvis der fokuseres mere på, hvordan de enkelte medlemsstater på forskellig vis kan bidrage til fælles EU-mål. Medlemsstaternes bidrag aftales i en strategisk plan, som dækker begge søjler i landbrugspolitikken. Planen skal godkendes af Kommissionen.

Derudover er der overordnet set tre hovedtemaer i regeringens tilgang til drøftelserne: For det første skal vi holde fast i markedsorienteringen og styrke landbrugets konkurrenceevne. For det andet skal landbrugspolitikken også kunne bidrage til at løfte de udfordringer, der er i forhold til eksempelvis miljø, biodiversitet og klima. Kommissionens oplæg er åbent og indeholder nogle gode takter. Vi vil arbejde for, at det bliver materialiseret på den rigtige måde i forslaget til de forskellige dele af Kommissionen. Endelig er der det helt afgørende punkt, som er forenkling, hvilket vi også har berørt med hinanden tidligere.

3. Markedssituationen for landbrugsvarer

– Orientering

Rådsmøde 3593 – bilag 1 (samlenotat side 11)

EUU alm. del (17) – bilag 287 (udvalgsmødereferat side 456, reglerne for intervention senest behandlet i EUU 8/12-17)

EUU alm. del (17) – bilag 70 (udvalgsmødereferat side 71, markedssituationen senest behandlet i EUU 6/10-17)

Miljø- og fødevarerministeren: Vi forventer, at Kommissionen bl.a. vil orientere om markedssituationen for svinekød og mælk. Efter en god periode i anden halvdel af 2016 og 2017 er der udsigt til lavere priser i de sektorer i 2018.

Derudover ventes Kommissionen også at nævne sukker, hvor prisen er faldet efter udfasingen af kvoterne og således i højere grad følger verdensmarkedsprisen.

4. International handel og landbrug

– Orientering og udveksling af synspunkter

Rådsmøde 3593 – bilag 1 (samlenotat side 15)

EUU alm. del (17) – bilag 159 (udvalgsmødereferat side 142, senest behandlet i EUU 27/10-17)

Miljø- og fødevarerministeren: Kommissionen vil orientere om status både over multilaterale og bilaterale forhandlinger.

I forhold til de multilaterale forhandlinger vil Kommissionen nævne, at der på WTO's 11. ministerkonference i december 2017 ikke blev opnået enighed om en aftale, der kan målrette arbejdet frem imod WTO's næste ministerkonference i 2019. Det er beklageligt.

I forhold til de bilaterale aftaler ventes Kommissionen at præsentere frihandelsaftalen med Japan, som i et dansk perspektiv gav et meget positivt resultat.

Derudover vil Kommissionen orientere om status over forhandlingerne med den sydamerikanske handelsblok Mercosur, hvor der er et vindue for at opnå en aftale frem mod 2018.

Kenneth Kristensen Berth bad om ministerens kommentar til høringsvaret fra Landbrug & Fødevarer, som udtrykker bekymring for, at 2/3 af fjerkrækvoten for Mercosur kan blive tillagt EU, når Storbritannien melder sig ud. Det kunne blive en bombe under fjerkræindustrien ikke bare i Danmark, men også i EU generelt. Hvor reel var den bekymring? Havde ministeren den højt på sin dagsorden, eller betragtede han scenariet som usandsynligt?

Miljø- og fødevarerministeren svarede, at han bestemt ikke opfattede det som usandsynligt, og regeringen var derfor opmærksom på eventuelle tilførsler af britiske varer til det europæiske marked efter Brexit. Der var højt fokus på, at der skulle være ens standarder. Amerikanerne havde talt om klorkyllinger, hormonbehandlet kød o.l. Det skulle også sikres, at den europæiske produktion ikke ville blive udvandet i forhold til tilførslen.

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, præsentation og mærkning af spiritus, brugen af betegnelser for spiritus i præsentation og mærkning af andre fødevarer samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus

– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

KOM (2016) 0750

Rådsmøde 3593 – bilag 1 (sammenotat side 20)

Miljø- og fødevarerministeren: Forslaget har primært til formål at tilpasse forordningen til Lissabontraktaten. Det vil sige en tilpasning af gennemførelsesbestemmelserne. Forslaget ændrer ikke på beskyttelsesniveauet i Danmark eller i EU, og vi kan fra dansk side støtte forslaget.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

**L Punkt 2. Rådsmøde nr. 3594 (almindelige anliggender – art. 50) den 29. januar 2018
EUU alm. del (17) – bilag 316 (kommenteret dagsorden)**

L 1. Vedtagelse af EU-27-forhandlingsdirektiver for en overgangsordning

– *Status og vedtagelse*

KOM (2017) 0830

Rådsmøde 3594 – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (17) – bilag 328 (vedr. Storbritanniens udtræden)

EUU alm. del (17) – bilag 329 (udvalgsmødereferat side 511, afrapportering fra DER 19-20/12-17)

EUU alm. del (16) – bilag 675 (udvalgsmødereferat side 957, forhandlingsoplæg vedr. artikel 50 forhandlinger forelagt EEU 21/4-17)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

FO Punkt 3. Komitologiforordningen og omnibusforordningen

- EU-note (15) – E 30 (EU-note af 4/2-16: Når EU-Kommissionen vedtager EU-regler)
- EUU alm. del (17) – bilag 316 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren oplyste, at der var to sager til forhandlingsoplæg: Kommissionens forslag til ændring af komitologiforordningen og Kommissionens forslag til omnibus-forordningen. Han ville forelægge de to sager under ét.

FO a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 182/2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser

- *Tidlig forelæggelse*
- KOM (2017) 0085
- KOM (2017) 0085 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Ministeren forelagde punkt 3a og 3b samlet. Se punkt 3b.

FO b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om tilpasning af en række retsakter, der indeholder bestemmelser om brug af forskriftsproceduren med kontrol, til artikel 290 og 291 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF)

- *Tidlig forelæggelse*
- KOM (2016) 0799, KOM (2016) 0798
- KOM (2017) 0085 – bilag 2 (samlenotat side 6)

Udenrigsministeren: Jeg forelægger sagerne samtidig, da de emnemæssigt ligger meget tæt op ad hinanden. Begge handler nemlig om Kommissionens mulighed for at vedtage regler af typisk mere teknisk karakter, nemlig gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter. I lyset af sagernes tekniske indhold valgte jeg at afholde en briefing for udvalget sidste fredag. Inden jeg gennemgår de to forslag, vil jeg gerne indlede med et par overordnede bemærkninger.

Det helt klare udgangspunkt i EU er, at det er Rådet og Europa-Parlamentet, der vedtager lovgivningen, og at det er op til medlemslandene at sikre gennemførelse af reglerne. Det er godt, fordi det jo er i medlemslandene, at man bedst kender de hjemlige forhold.

Når det er sagt, er det klart, at EU-lovgivning også hurtigt kan blive meget teknisk. Derfor er det grundlæggende i vores interesse, at Rådet og Europa-Parlamentet har mulighed for i visse tilfælde at bemyndige Kommissionen til at tage sig af den mere tekniske gennemførelse. Det er at sammenligne med, når Folketinget bemyndiger en minister til at lave regler

i en bekendtgørelse. Det sikrer, at man fra politisk side kan fokusere på politiske spørgsmål og ikke fortaber sig i tekniske detaljer.

Det er samtidig klart, at selv tekniske sager i enkelte tilfælde kan blive politiske. Det har vi også set eksempler på i EU – f.eks. i forhold til Kommissionens godkendelse af gmo'er og glyphosat.

Det er også derfor, regeringen generelt lægger vægt på, at der sker tilstrækkelig involvering af medlemslandene på det her område. Det synspunkt er også gennemgående for regeringens holdning til de to forslag, som jeg forelægger i dag. Og som jeg grundlæggende mener går i den rigtige retning:

- For forslaget til ændring af komitologiforordningen gælder det, at Kommissionen her imødekommer traditionelle danske synspunkter om demokratisk kontrol og åbenhed.
- For omnibusforordningen gælder det, at den bidrager til den forenkling af komitologisystemet, der blevet igangsat med Lissabontraktaten, mens den samtidig respekterer, at hver retsakt skal underkastes en individuel behandling for at vurdere, hvilken gennemførelsesprocedure der passer bedst i den konkrete situation.

Komitologiforordningen

Det er den forordning, der regulerer, hvordan medlemsstaterne kan kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser.

Den nuværende komitologiforordning blev vedtaget i 2011 som opfølgning på Lissabontraktaten. Kommissionen er af den opfattelse, at de nuværende regler generelt har vist sig at fungere godt i praksis. Der er derfor også kun tale om en mindre og målrettet ændring af reglerne.

De foreslåede ændringer er en opfølgning på kommissionsformand Junckers tale om Unionens tilstand fra september 2016. Juncker pegede her på, at det ikke er hensigtsmæssigt, at Kommissionen alene står med ansvaret for at træffe afgørelser i højt-profilerede sager, hvor der hverken kan mønstres et kvalificeret flertal for eller et kvalificeret flertal imod blandt medlemslandene.

I de tilfælde har det ført til, at medlemslandene ikke har kunnet afgive en udtalelse, og Kommissionen har derfor været nødsaget til at træffe en afgørelse uden et sikkert mandat fra medlemslandene.

Derfor ønsker Kommissionen med forslaget at styrke procedurerne i appeludvalget for derved at sikre et bredere politisk medansvar og ejerskab.

Konkret foreslår Kommissionen fire ændringer af reglerne:

For det første vil man ændre stemmereglerne i appeludvalget. Det vil man gøre på den måde, at det fremover kun skal være de medlemslande, der aktivt stemmer for eller imod et forslag, der tæller med. I dag er det sådan, at de medlemslande, der hverken stemmer for eller imod, indirekte tæller med, fordi disse stemmer ikke fratrækkes, når det skal beregnes, om der er et tilstrækkeligt flertal for forslaget. Kommissionen foreslår samtidig, at en afstemning kun skal anses for gyldig, hvis et simpelt flertal af medlemsstaterne deltager i afstemningen i appeludvalget. Det skal sikre, at en afstemning er tilstrækkelig repræsentativ.

For det andet foreslår Kommissionen, at der gives mulighed for at henvise en sag til fornyet behandling i appeludvalget, når der ikke afgives udtalelse. Det vil gøre det muligt at behandle vanskelige og sensitive spørgsmål igen på et passende politisk niveau. Derfor foreslår man, at formanden for appeludvalget kan beslutte at holde endnu et møde i appeludvalget og anføre, at repræsentation på passende niveau vil være ministerniveau.

For det tredje foreslås det at øge gennemsigtigheden i stemmeafgivelsen i appeludvalget. I dag er medlemsstaternes stemmeafgivning i appeludvalget omfattet af fortrolighedsreglerne i udvalgets forretningsorden. Kommissionen foreslår nu, at afstemningsresultaterne skal offentliggøres.

For det fjerde vil Kommissionen gøre det muligt at henvise sager til Rådet i de tilfælde, hvor appeludvalget ikke har afgivet udtalelse. Det er ikke sådan, at selve afstemningen flyttes til Rådet, men ifølge forslaget skal Rådet kunne afgive en ikkebindende udtalelse. Det vil give mulighed for en bredere debat og politisk vejledning fra Rådet.

Regeringen er positiv over for forslaget, som vi klart mener går i den rigtige retning. Det imødekommer traditionelle danske synspunkter om åbenhed og demokratisk kontrol.

Appeludvalget var en mærkesag for Danmark ved den sidste forhandling af komitologi-forordningen. Det er med til at sikre en bedre politisk forankring af sagerne. Regeringen vil under forhandlingerne lægge vægt på tiltag, der generelt fører til et mere velfungerende appeludvalg. Her mener regeringen som nævnt, at Kommissionens forslag rammer rigtigt godt.

Regeringen arbejder generelt for mere åbenhed i EU-systemet og stiller sig derfor også meget positiv over for forslaget om at øge gennemsigtigheden i stemmeafgivelsen. Vi vil under forhandlingerne arbejde for at styrke åbenheden omkring appeludvalgets arbejde så meget som muligt.

Herudover er vi fra regeringens side positive over for forslaget om, at man fremover skal kunne henvise sager til Rådet for herved at styrke medlemslandenes mulighed for at kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser. Det kan medvirke til at

skabe et større politisk forankring af sagerne, hvilket både er i Kommissionens og i medlemslandenes interesse. Vi vil under forhandlingerne arbejde for den bredest mulige gennemførelse af dette og i den forbindelse en afklaring af de nærmere kriterier for en sådan henvisning til Rådet.

Endelig forholder regeringen sig positiv over for den foreslåede ændring af stemmereglerne, idet det vurderes at kunne bidrage til et mere beslutningsdygtigt appeludvalg.

Omnibusforordningen

Kommissionen fremsatte i december 2016 en pakke med to forslag, der grundlæggende går ud på at tilpasse retsakter fra før Lissabontraktaten til Lissabontraktatens nye system med delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter.

Med Lissabontraktaten opdelte man de beføjelser, som hidtil havde været overdraget til Kommissionen efter komitologisystemet, i to. Nu kan EU-lovgiver vælge mellem enten at give Kommissionen bemyndigelse til at vedtage gennemførelsesretsakter eller delegerede retsakter.

Afgørende for valget mellem de to beføjelsestyper er først og fremmest karakteren, formålet og indholdet af de beføjelser, der delegeres. Delegerede retsakter anvendes, når der skal vedtages ikkevæsentlige ændringer af selve basisretsakten, og når basisretsakten suppleres med yderligere regler.

Gennemførelsesretsakter anvendes til at sikre en ensartet implementering i medlemslandene, f.eks. opdatering af lister knyttet til en basisretsakt i form af konkrete afgørelser.

På kort form kan delegerede retsakter siges at svare til bekendtgørelser, mens gennemførelsesretsakter ofte vedrører helt konkrete beslutninger.

Med Lissabontraktaten afskaffede man derfor også den såkaldte forskriftsprocedure med kontrol, som stammer fra 2006 og grundlæggende i mange tilfælde dækker de situationer, hvor man i dag ville give Kommissionen bemyndigelse til at udstede delegerede retsakter. Men de retsakter, der henviser til denne procedure, blev dog ikke automatisk tilpasset til Lissabontraktatens nye system. Bestemmelserne består derfor uændret, indtil de respektive retsakter ændres.

Som konsekvens heraf forpligtede Kommissionen sig i 2011 til at undersøge alle de gældende retsakter for at vurdere, om instrumenterne bør tilpasses de nye bestemmelser om delegerede retsakter.

Kommissionen forpligtede sig ligeledes til efterfølgende at fremsætte de nødvendige forslag. Det er den forpligtelse, Kommissionen nu har leveret på ved fremsættelsen af omnibusforordningen.

Kommissionen forsøgte allerede tilbage i 2013 at fremsætte et forslag om tilpasning af retsakter. Men dengang foreslog man, at alle retsakter automatisk skulle omdannes til delegerede retsakter. Det kunne Rådet ikke acceptere, og Kommissionen trak derfor forslagene tilbage i marts 2015.

For at imødekomme Rådet er Kommissionen i sit nye forslag gået væk fra den tidligere tilgang. Man lægger nu i stedet op til, at man for hver enkelt retsakt skal vurdere, hvad der giver bedst mening i det enkelte tilfælde. Samtidig er der tilbage i 2016 indgået en aftale de tre institutioner imellem, som sikrer, at eksperter fra medlemslandene konsulteres forud for Kommissionens udstedelse af delegerede retsakter. Det har været meget vigtigt for Danmark og for et stort flertal i Rådet. Kommissionens forslag bygger på denne aftale.

Kommissionen har i langt de fleste tilfælde foreslået delegerede retsakter, men har dog også på visse områder foreslået gennemførelsesretsakter, ligesom man i få tilfælde har foreslået helt at ophæve Kommissionens bemyndigelse.

Kommissionens forslag er horisontalt, i den forstand at det omfatter retsakter inden for en lang række forskellige politikområder – f.eks. i forhold til regler om det indre marked, klima, energi, miljø og fødevarer sikkerhed.

Det maltesiske formandskab nedsatte i begyndelsen af 2017 en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for medlemsstaterne med henblik på at forhandle Kommissionens forslag. Den tekniske arbejdsgruppe har haft til opgave til at drøfte Kommissionens forslaget, særlig ud fra en juridisk og faglig tilgang.

Denne proces forventes afsluttet under det nuværende bulgarske formandskab i første halvår af 2018, hvorefter forslagene vil blive behandlet på politisk niveau i Rådet forud for trillogforhandlinger med Europa-Parlamentet.

Det er også derfor, jeg har valgt at forelægge sagen for udvalget i dag, så vi kan få en drøftelse af regeringens holdning, før sagen bevæger sig til det politiske niveau i Bruxelles.

Regeringen vil i de kommende forhandlinger lægge vægt på, at der ikke sker en automatisk tilpasning til delegerede retsakter af alle retsakterne fra før Lissabontraktaten.

Det er vigtigt, at valget mellem gennemførelsesretsakt, delegeret retsakt eller anvendelse af den almindelige lovgivningsprocedure bygger på en konkret vurdering af, hvilket instrument der er mest hensigtsmæssigt i forhold til den enkelte retsakt. Regeringen vil i løbet af hele forhandlingsforløbet have stærkt fokus på, hvad der i det enkelte tilfælde gavner danske interesser i videst muligt omfang.

Regeringen vil derudover lægge vægt på, at overgangen til delegerede retsakter kun kommer til at vedrøre ikkevæsentlige bestemmelser i de omfattede basisretsakter og dermed holder sig inden for Lissabontraktatens rammer.

Endvidere vil vi fra dansk side lægge vægt på, at Kommissionen sikrer tilstrækkelig involvering af nationale eksperter i forbindelse med udarbejdelsen af delegerede retsakter.

Endelig er det vigtigt for regeringen, at forslaget respekterer det råderum, som EU-Domstolen finder er til stede for EU-lovgiver i valget mellem brugen af Lissabon-traktatens artikel 290 og 291.

Søren Søndergaard sagde, at de fire forslag til ændring af komitologiforordningen (dagsordenen punkt 3a) havde til formål at nå frem til en bredere politisk ansvarlighed. Forslaget om at invitere ministeren ved mulig andenbehandling, forslaget om at øge gennemsigtigheden ved stemmeafgivelsen og forslaget om at henvise sager til Rådet var alle gode forslag. Han var dog imod en ændring i stemmereglerne. Hvordan kunne det være med til at sikre en bredere politisk ansvarlighed, når det ville betyde, at f.eks. de 14 mindste lande i EU ved simpelt flertal kan vedtage retningslinjer, hvis de større lande af en eller anden årsag udebliver? Det medfører lovgivning, som kun et mindretal går aktivt ind for. Så man EU som en lovmaskine, var det vel o.k., men hvis man mente, at EU ikke skal have regler igennem, der ikke har aktiv opbakning fra landene, gav det ikke mening. Han opfordrede ministeren til at sætte spørgsmålstejn ved denne ændring af stemmeretten. Det var ingen grund til at gå væk fra det dobbelte flertal. Nogle ting kunne ganske rigtigt ikke gennemføres, fordi nogle lande ikke møder op, men det må enten skyldes, at det ikke er vigtigt for dem, eller fordi de reelt er imod, men ikke kan lide at sige det.

Om omnibusforslaget (dagsordenen punkt 3b) sagde Søren Søndergaard, at Europa-Parlamentet traditionelt set går ind for delegerede retsakter, fordi det giver dem nogle muligheder. De er dog vanskelige at udnytte, da de kræver et absolut flertal – ikke bare et flertal af dem, der er til stede, men over halvdelen af Parlamentets medlemmer. Da der altid er et par hundreder, der er fraværende, betyder det, at man skal have et meget solidt flertal for at blokere. Det var et problem, som han mente i det mindste måtte medføre en hensigtserklæring om, at man vil ændre den regel. Han huskede sagen om kødklister, som et kæmpe flertal i Parlamentet var imod, men som kun blev forhindret med to stemmer, fordi der var få til stede ved afstemningen. Det problem burde ministeren forholde sig til.

Ville ministeren i øvrigt give et eksempel på, hvad det vil betyde for en sags forløb at gå fra forskriftsprocedure med kontrol over til et andet system?

Kenneth Kristensen Berth var enig med Søren Søndergaard i, at der var tre positive forslag og ét dårligt i forslaget om ændring af komitologiforordningen (3a). Han var også optaget af, hvad der sker ved afstemningerne, hvis man hiver de lande ud, der undlader at stemme. I Folketinget bliver de regnet med. Havde man set på, hvilken betydning det ville have haft, hvis man havde stemt på den foreslåede måde ved tidligere afstemninger? Og kunne ministeren sige noget om, hvor almindeligt det er, at Parlamentets medlemmer udebliver fra afstemninger eller undlader at give deres stemmer til kende? Hvis Søren Søndergaards eksempler var rigtige, nemlig at det kunne bruges taktisk, eller fordi man ikke gad møde op, kunne man sagtens ende i situationer med kvalificeret flertal på et spinkelt grundlag.

Claus Larsen-Jensen var forvirret, for Europaudvalget skulle jo også sige ja eller nej til diverse forslag. Hvis medlemmerne bliver væk, er der også en procedure for det. Det hele afhæng vel af, om man troede på, at folk ville gå ind i et nyt stemmesystem med en positiv tilgang. Komitologi er et vanskeligt emne, og det var svært for Folketingets medlemmer at gå i detaljer, så enhver form for åbenhed og sikkerhed i forhold til landes involvering i sagerne måtte være en fornuftig tilgang. Den holdning stemte overens med regeringens tilgang, og derfor kunne Socialdemokratiet give sit mandat.

Udenrigsministeren svarede Kenneth Kristensen Berth, at det kun sjældent sker, at medlemmerne af Europa-Parlamentet vælger ikke at møde op. En af pointerne ved at ændre systemet var rent faktisk også at sikre, at folk møder op. Hvis ikke, har det konsekvenser. For ministeren at se var der ikke tale om et kæmpe skridt. Han anså ændringen for at være positiv. Der er et større fremmøde i Parlamentet end i Folketinget. Det kræver en stort politisk benarbejde at skaffe et flertal, men det var jo lykkedes i kødklistersagen.

Ministeren svarede Søren Søndergaard, at den såkaldte PRAC-procedure (forskriftsprocedure med kontrol) var en del af komitologisystemet. Det betød, at Kommissionens forslag blev behandlet i komiteer, hvor medlemslandene var repræsenteret. Da de delegerede retsakter blev indført ved Lissabontraktaten, var der ikke et krav om, at medlemslandene skulle inddrages ved udarbejdelse af forslag.

Ved begge procedurer har Europa-Parlamentet og Rådet mulighed for at blokere for Kommissionens forslag. Den grundlæggende forskel på de to procedurer var derfor den forudgående inddragelse af nationale eksperter, som altså ikke forekom ved delegerede retsakter. Det er også derfor, at man fra dansk side oprindeligt var skeptisk over for anvendelsen af delegerede retsakter. I 2016 forpligtede Kommissionen sig dog i den såkaldte interinstitutionelle aftale mellem EU-institutionerne til at inddrage de nationale eksperter ved udarbejdelsen af delegerede retsakter. Den egentlige forskel mellem den gamle forskriftsprocedure med kontrol og delegerede retsakter er derfor nu blevet mindre tydelig, og man er fra dansk side derfor generelt også mere åben over for anvendelse af delegerede retsakter, end man tidligere har været.

Søren Søndergaard mente ikke, at det var et stærkt argument for en ny procedure, hvor man kun tæller dem, der er mødt op, at man gjorde det samme i Europaudvalget. Han tog muligvis fejl, men som han huskede det, var det ikke var et krav fra Folketinget, at det skulle være på den måde. Udvalget repræsenterer sådan set salen, og derfor er det rimeligt, at det er de samme regler, der gælder. Hvis ministerens forhandlingsoplæg var, at han ville udtrykke sin bekymring over forslaget og give accept af de tre andre, kunne Søren Søndergaard måske nok støtte det, men det lød, som om ministeren syntes, at det var en rigtig god idé at ændre stemmeprocedure. Der skiltes deres veje, for Enhedslisten mente ikke, at det var en god idé at få en mængde lovgivning i EU, som der ikke har været opbakning til. Det var i øvrigt heller ikke et stærkt argument, at det sker så sjældent, at det ikke er noget problem. I så fald var der jo ingen grund til at lave systemet om.

Søren Søndergaard udtrykte sin støtte til omnibusforslaget. Det var Enhedslistens opfattelse, at der trods alt var tale om fremskridt og mere åbenhed.

Kenneth Kristensen Berth havde måske misforstået noget, men det var hans opfattelse, at udvalget netop agerer på den måde, at folk, der udebliver fra møder, bliver talt med, når der skal stemmes. Hvis man ikke tilkendegiver en holdning, er man automatisk for oplægget. Var det ikke rigtigt forstået? Man var altså ikke ude i, at udvalget gør det på samme måde, som man agter at gøre det fremover i henhold til forslaget. Han var bekymret for, om det ville blive nemmere at opnå et kvalificeret flertal, og at man derfor kunne gennemføre nogle forslag, som der ikke var stor opbakning til.

Kenneth Kristensen Berth konkluderede, at han var imod ministerens forhandlingsoplæg om komitologiforordningen, men bakkede op om omnibusforslaget.

Holger K. Nielsen støttede forhandlingsoplæggene.

Formanden konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg om Kommissionens forslag til ændring af komitologiforordningen (punkt 3a), idet kun Enhedslisten og Dansk Folkeparti havde ytret sig imod det.

Formanden konkluderede endvidere, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg om Kommissionens forslag til omnibusforordningen (punkt 3b), idet ingen partier havde ytret sig imod det.

Punkt 4. Den årlige handelspolitiske redegørelse

Udenrigsministeren: EU's handelspolitik genfandt en fornyet optimisme i 2017 efter et svært 2016, hvor både Brexit, Valloniens blokering af CETA, Trumps valgsejr og nye protektionistiske vinde gav EU's åbne og frihandelsorienterede handelspolitik et skud foroven.

2017 begyndte ellers ikke synderligt lovende. I USA var en af Trumps første handlinger at trække USA ud af frihandelsaftalen TPP med 11 Stillehavslande. De transatlantiske frihandelsforhandlinger med EU om TTIP-aftalen blev lagt på is, og amerikansk handelspolitik har i stedet været fokuseret på Kina og NAFTA. Under "America First"-mantraet er fokus klassisk merkantilistisk på beskyttelse af amerikanske job og korrektion af handelsbalanceunderskud. Det har også påvirket det multilaterale arbejde op til og under WTO's 11. ministermøde, som var en af de store handelspolitiske begivenheder i 2017, og som jeg vil komme ind på senere.

På det bagtæppe er regeringen meget tilfreds med, at EU er gået foran og har indtaget en global lederposition, når det gælder frihandel og åbne markeder. Handelspolitikken er højt på den europæiske dagsorden i både ord og handling. Det blev bl.a. tydeligt afspejlet i kommissionsformand Junckers årlige tale i september om Unionens tilstand, som jeg også vil komme ind på om lidt.

Regeringen støtter og arbejder for en frihandelsorienteret, bæredygtig og ambitiøs handelspolitik i EU. Hver fjerde danske arbejdsplads er bundet op på eksport til udlandet. Og når vi ved, at hovedparten af fremtidens økonomiske vækst vil finde sted uden for Europa, er det tydeligt, at Danmark har en klar og éntydig interesse i at fremme frihandelsdagsordenen – og modarbejde protektionisme.

Derfor er jeg også glad for at notere nogle meget vigtigste resultater i 2017:

CETA

Frihandelsaftalen med Canada trådte midlertidigt i kraft i september. Vi regner med, at CETA-aftalen kan øge dansk eksport til Canada med ca. 2 mia. kr. årligt – svarende til en stigning på 30 pct. Samtidig vil en række varer blive billigere for danske forbrugere og virksomheder. Det er meget positivt.

Japan

I december nåede EU til enighed med verdens tredjestørste økonomi Japan om en omfattende frihandelsaftale. Aftalen er EU's hidtil vigtigste bilaterale frihandelsaftale og godt nyt for danske eksportvirksomheder, men jo også for danske forbrugere, der kan se frem til billigere japanske biler og elektronik. Jeg håber, at aftalen vil være klar til at blive forelagt Rådet og Europa-Parlamentet i det sene forår 2018 og undertegnet i forbindelse med premierminister Abes besøg i Paris i juli. Målet er, at EU-Japan-frihandelsaftalen kan træde i kraft primo 2019.

Australien/New Zealand/arkitektur

Som et første skridt hen imod indledning af frihandelsforhandlinger med Australien og New Zealand fremlagde Kommissionen i efteråret udkast til forhandlingsdirektiver, som jeg forelagde udvalget til forhandlingsoplæg i oktober. Som jeg også var inde på dengang, foreslår Kommissionen, at EU fremover indgår handelsaftaler og investeringsaftaler separat. Det sker på baggrund af EU-Domstolens udtalelse i den såkaldte Singaporesag, som gav en større afklaring af kompetencefordelingen i frihandelsaftaler. Forventningen er, at forhandlingsdirektiverne – og dermed opstart af egentlige forhandlinger med de to lande – vil få grønt lys af Rådet i foråret 2018. Nogle medlemslande ønsker dog først yderligere drøftelser i Rådet af Kommissionens foreslåede tilgang til EU's frihandels- og investeringsaftaler.

Mercosur/Mexico/Chile

Vi har i løbet af 2017 set positiv bevægelse i EU's forhandlinger med Mercosur-landene. Det er forhåbningen, at denne vigtige frihandelsaftale kan afsluttes tidligt i 2018.

EU og Mexico lancerede tilbage i 2016 forhandlinger om modernisering af den globale aftale, herunder handelsdelen. Kommissionen håber også her, at forhandlingerne kan afsluttes i starten af 2018, selv om Mexicos deltagelse NAFTA-forhandlingerne dog godt kan gå hen og spille ind.

EU tog desuden i efteråret hul på forhandlinger om modernisering og udbygning af den eksisterende handelsaftale med Chile.

Endelig fortsatte arbejdet med skabelse af et net af frihandelsaftaler med medlemslandene i ASEAN. Det er hensigten, at de enkelte bilaterale aftaler med bl.a. Singapore og Vietnam senere kan udgøre byggesten til en egentlig regional frihandelsaftale med hele blokken.

Multilateral investeringsdomstol

På investeringsområdet fremlagde Europa-Kommissionen i 2017 forslag til forhandling om en multilateral investeringsdomstol i kølvandet på debatten om CETA. Tanken er, at domstolen skal bygge på den ICS-model, vi kender fra CETA, hvor et fast panel af dommere udvælges til at bedømme en investeringsbeskyttelsessag. Der stiles efter opstart af multilaterale forhandlinger om en konvention om domstolen til sommer. Sagen blev forelagt udvalget til forhandlingsoplæg før jul.

EU-ramme for investeringsscreening

På investeringsområdet har Kommissionen også fremsat forslag til en forordning, som giver medlemsstaterne en EU-ramme for at kunne screene udenlandske investeringer. Baggrunden er stigende bekymring hos nogle medlemsstater for, at visse europæiske virksomheder inden for strategisk følsomme sektorer som telekommunikation og avanceret teknologi vil kunne overtages af udenlandske virksomheder. Regeringens linje er, at EU's markeder i udgangspunktet skal være åbne for både handel og udenlandske investeringer, og at screening ikke må blive protektionisme. Men omvendt er vi ikke naive, og derfor er vi åbne for at undersøge, hvordan udfordringen bedst adresseres.

Junckers tale/horisontale emner – inddragelse, transparens, bæredygtighed

Som jeg var inde på i min indledning, lagde kommissionsformand Juncker i sin tale om Unionens tilstand stor vægt på handelspolitikken og fremlagde en række forslag og initiativer. Jeg har allerede nævnt de væsentligste, men lad mig også nævne hans ambition om at skabe mere åbenhed og inddragelse fra civilsamfund, fagforeninger og erhvervsliv i EU's handelsaftaler. Det er en ambition, vi fuldt ud deler fra dansk side.

Der er også et stigende fokus på bæredygtighed i frihandelsaftalerne, når det gælder miljøbeskyttelse og arbejdstagerrettigheder. Kommissionen åbnede i 2017 en debat om, hvorvidt de dialog- og samarbejdsmechanismer, der karakteriserer EU's tilgang, er tilstrækkelige, eller om man skal søge bestemmelserne styrket med egentlige sanktionsmuligheder. Diskussionerne i EU har vist overvejende stemning - som deles af regeringen - for at få det eksisterende koncept til at fungere bedre. Vi tror på, at frivillighed og dialog er bedre end sanktionsvejen, som også er problematisk at bruge i praksis. Det er gennem dialog – som også skal kunne være kritisk – at vi på sigt opnår mest.

WTO/MC11

På den multilaterale front var årets store begivenhed afviklingen af WTO's 11. ministerkonference i Buenos Aires i december – også kaldet MC11. Det blev desværre på mange måder et skuffende møde.

Der blev ikke opnået enighed om en ministererklæring og heller ikke om en pakke af forhandlingsresultater på afgrænsede områder, f.eks. afvikling af subsidier til illegalt fiskeri, som vi fra EU bl.a. havde håbet på. Blandt de få beslutninger, der blev truffet, var en forlængelse af toldfriheden på elektroniske overførsler som f.eks. film og software samt en beslutning om at fortsætte arbejdet med at udfase fiskerisubsidier med henblik på en aftale ved MC12 i 2019.

Det er svært ikke at se resultatet som et tilbageslag for det multilaterale handelssystem og WTO. Gamle uenigheder forhindrer stadig fremskridt på de centrale dagsordner. Nogle WTO medlemmer holder stædigt fast i en umulig Dohadagsorden, og andre – som EU – der også ønsker at inddrage såkaldte nye emner i den moderne økonomi, f.eks. e-handel og investeringslettelse. Men uenigheden stikker dybere end WTO's fremadrettede arbejdsprogram. Den handler om fundamentale forhold som behovet for reform og tvistbilæggelsessystemets juridiske rækkevidde. Men vigtigst er måske spørgsmålet om, hvilke udviklingslande der reelt har behov for lempelige vilkår, og hvilke der som stærke vækstøkonomier ikke længere bør kunne påberåbe sig udviklingsstatus.

USA, Japan og EU fremkom på mødet i Buenos Aires med en fælles erklæring om vigtigheden af, at WTO's regler overholdes, og at der skabes fair konkurrence mellem landene. Jeg røber ingen hemmeligheder ved at sige, at meget af dette også – men ikke udelukkende – handler om Kinas handelspraksis og USA/Kina-forholdet.

Når det er sagt, vil jeg også gerne fremhæve, at et stort antal WTO-lande – inklusive EU – støttede fremadskuende erklæringer om henholdsvis e-handel, investeringslettelse, kvinder i handel samt mikro-, små og mellemstore virksomheder. På et tidspunkt, hvor WTO's konsensusprincip desværre har vist sine begrænsninger, er det er positivt, at store landekredse ønsker at gå videre med mulighederne for at nå resultater på disse områder. Meget

tyder på, at vi kommer til at se flere plurilaterale forhandlinger fremover. Det vil sige grupper af villige WTO-lande, der går sammen om at forhandle aftaler, der ikke realistisk kan forhandles i den samlede WTO-kreds, men som står åbne for alle.

EU spillede hele vejen op til og under mødet en aktiv og løsningsorienteret rolle. I det kommende år er vigtigt, at vi fra EU's side fortsat engagerer os aktivt i WTO og bidrager til at få systemet til at fungere bedst muligt. Fælles regler er helt afgørende for en åben og fair verdenshandel.

En lang række af de emner, jeg har nævnt, peger også ind i 2018. Fra dansk side vil vi arbejde for, at EU fortsætter de gode takter, når det gælder de bilaterale frihandelsaftaler. Det ser jeg gode muligheder for, bl.a. i forhold til Japan, Mercosur, Mexico, Vietnam, Singapore, Australien og New Zealand. I mere politisk henseende forventer jeg, at der også i EU vil komme et stigende fokus på Kina og landets handelspraksis præget af bl.a. massiv statsstøtte.

Samtidig skal vi fastholde vores multilaterale indsats i WTO-sporet. Der vil formentlig nu skulle være en refleksionsperiode, før vi for alvor kan tage fat på den fremadrettede dagsorden og det næste ministermøde i 2019. Og her skal EU stadig komme med konstruktive og samlende svar.

Jeg håber, at vi får en god debat om dette, og jeg glæder mig til også at høre jeres vurderinger af, hvor EU's handelspolitik bør bevæge sig hen.

Kenneth Kristensen Berth spurgte, hvad 'kvinder i handel' dækker over.

Han oplyste, at Dansk Folkeparti delte regeringens opfattelse af, at Danmark havde stor gavn af frihandel, og spurgte, hvor mange lande der nu havde ratificeret CETA.

Var der opnået klarhed om, hvorvidt Folketinget skulle ratificere frihandelsaftalen med Japan, eller om EU selv ville klare det?

Og blev der stadig lagt op til, at det krævede enighed mellem parterne i en handels- og investeringsaftale, om man vil anvende den multilaterale domstol eller et andet bilæggesystem? Dansk Folkeparti mente, at det tog lidt af glæden ved frihandelsaftaler, at man underlægger sig en multilateral domstol.

Udenrigsministeren svarede, at 'kvinder i handel' dækker over, at man får engageret kvinder, især i udviklingslande, til at deltage i det private erhvervsliv.

På spørgsmålet om CETA svarede han, at syv lande hidtil havde ratificeret.

På spørgsmålet om Japan svarede han, at en arkitekturdiskussion stadig var udestående.

Ministeren bekræftede, at brug af den multilaterale domstol kræver enighed mellem parterne.

Søren Søndergaard anmodede om, at udvalget fik oversendt ministerens talepapir for at få lejlighed til at studere emnerne nærmere. Udvalget stod foran en rejse til Sydkorea, et land, der havde underskrevet mange pæne ting om overholdelse af ILO-konventioner osv., men hvor udviklingen går i den forkerte retning, og det var svært at finde ud af, hvad man gør ved det. Når mente, at det gav det bedste resultat på sigt at forbedre arbejdstagerrettigheder ved dialog i stedet for sanktioner, var det udtryk for en ideologi eller en forventning, men ikke en erfaring. Det var fair nok, men Enhedslisten havde en anden ideologi og nogle andre forventninger. Han ville vende tilbage til sagen efter rejsen til Sydkorea.

Udenrigsministeren ville gerne oversende talepapiret og svarede, at EU burde bruge de værktøjer, EU har, når man ser krænkelser af arbejdstagerrettigheder. Kommissionen var meget opmærksom på problemet, men havde valgt at vente med at bringe aftalen om frihandelsbestemmelser i anvendelse for at give den regering, der trådte til i Sydkorea i 2016, en chance. Kommissær Malmström havde dog for nylig udstedt ganske skarpe advarsler til Sydkorea, både skriftligt og på møder med landets udenrigshandelsminister. Endelig forberedte EU det ekspertpanel, som udgør næste skridt, når dialog viser sig resultatløs.

Udg. Punkt 5. Modtagelse af deputation: Jens-Peter Bonde og Uffe Østergaard om EU's fremtid

Deputationen havde anmodet om at få udsat besøget. Punktet udgik.

Mødet sluttede kl. 11.38